

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

V. De Ira, & Filiabus ejus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

29. CONCL. II. Invidia est peccatum mortale ex genere suo, contrarium Charitati: quia Charitas gaudet de bono proximi, Invidia verò tristatur de bono proximi. Potest nihilominus Invidia fieri peccatum veniale, tum ob imperfectionem consensûs, & non plenam advertentiam; tum ob materiæ levitatem, uti pueris contingere consuevit, qui de levibus aliorum puerorum bonis tristitiam capere solent.

Invidia, quale peccatum?

30. CONCL. III. Invidiæ peccatum rectè inter Vitia Capitalia numeratur à S. Gregorio *sap. di. lib. 31. Moral. cap. 31.* & communi Theologorum. Siquidem ex ipsa Invidia, tanquam ex capite, multa alia peccata originem ducunt, uti patet ex quinque Filiabus ejus mox enarrandis; ac merito tum à sacra Scriptura, tum SS. Patribus gravissimè perstringitur.

Invidia rectè connumeratur inter vitia capitalia.

31. CONCL. IV. Filiæ Invidiæ rectè à S. Gregorio *loc. cit.* assignantur quinque; quæ sunt, Odium, Susurratio, Detractio, Exultatio in adversis proximi, & Afflictio in prosperis ejus. Invidus namque, dum de bono proximi tristatur, putans, inde suam excellentiam diminui, ob hanc tristitiam tollendam movetur ad desiderandum, quòd proximus illo bono careat: unde incipit suo conatu gloriam alterius diminuere; idque vel occultè, & tunc sequitur *Susurratio*; vel manifestè, & tunc sequitur *Detractio*. Quòd si consequatur suam intentionem, gaudet de illius adversitate: si verò non potest, affligitur de ipsius prosperitate: & si hæc tristitia duret, postea generat *Odium*. De hoc peccato dicitur Sap. 2. *Invidia diaboli mors intravit in orbem terrarum.*

Ejus filiæ sunt quinque, nimirum

Susurratio. Detractio. Exultatio in adversis proximi. Afflictio in prosperis ejus, & Odium.

QUÆSTIO V.

De Ira, & Filiabus ejus.

32. CONCL. I. *Ira*, prout est unum ex peccatis Capitalibus, est inordinatus appetitus vindictæ. Dicitur, *inordinatus*: nam si ordinatè appetatur vindicta, non est peccatum. Quinimò *Ira*, si præscriptum rationis modum non excedat, bona est; & habet in homine eum locum, quem miles in Republica: nec immeritò dicitur *Satellitium rationis*, de qua intelligendum illud Psalm. 4. *Irafcimini & nolite peccare.* Sic fit, si vindicta appetatur debito modo, puta exigente Justitiâ per ministros Justitiæ. Similiter peccatum non est, si Superiores debito cum modamine irascuntur culpis Subditorum, eosque puniunt.

Ira, quid? Est bona, si modum non excedat.

Et Satellitium rationis.

X

33. Quòd

Ira inordi-
nata, quale
peccatum?

33. Quòd si Ira modum à ratione præscriptum non seruet, adeoque sit inordinata, jam erit peccatum. Et quidem, si Ira modum à ratione præscriptum excedat ex parte objecti, expe-
tendo scilicet injuriam vindictam, v. g. ob causam non legit-
mam, aut majorem vindictam quam oportet, vel absque debita
auctoritate Superioris exequendam, est ex genere suo pecca-
tum mortale; quamvis per accidens ob imperfectionem actus,
vel levitatem vindictæ appetitæ, possit fieri veniale. Et de tali Ira,
præsertim tendente ad vindictam mortis, intelligitur illud Sal-
vatoris, Matth. 5. *Omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.* Si
verò Ira non seruet præscriptum à ratione modum duntaxat ex
parte ipsius motus, tunc erit ex genere suo peccatum veniale;
quamvis per accidens possit fieri mortale, utputà ratione affec-
tus adjuncti, quo quis paratus existit aliquid facere, quod est
peccatum mortale.

Filix iræ
sunt sex,
nempe

34. CONCL. II. Filix Iræ communiter à Doctõibus cum
cit. D. Gregorio *lib. 31. Moral. c. 31.* sex assignantur; quæ sunt,
Indignatio, Tumor mentis, Clamor, Contumelia, Blasphemia,
Rixa.

Indigna-
tio.

35. *Indignatio* est inordinatus affectus ex eo, quòd quis repu-
tet, se indignè ab alio tractari. Est communiter veniale pecca-
tum; imò si ex justo rationis iudicio procedat, nullum est. Posset
tamen esse mortale, si cresceret usque ad deliberatum odium, vel
contemptum personæ gravem.

Tumor
mentis.

36. *Tumor mentis* est, quo quis morosè excogitat diversas
vias vindictæ, iisque cogitationibus animum tumefacit. Quale
sit peccatum, judicandum est ex qualitate vindictæ, quæ excogi-
tatur accedente sufficienti deliberatione.

Clamor.

37. *Clamor* est, cum iratus extollit vocem, multa inordina-
tè & confusè effutens. Est communiter peccatum veniale, nisi
aliud addatur, utputà blasphemia, vel contumelia, aut hujus-
modi.

Contumelia
(d) *Tract.*
9. Dist. 6.
quest. 2. per
totum.

38. *Contumelia* est dictum, vel factum injuriosum, quo quis
proximo præsentem palàm aliquod malum objicit, aut ejus hono-
rem & exultationem palàm violat. Est ex genere suo peccatum
mortale, nisi levitas materiæ, aut imperfectio actus excuset; de
qua amplius alibi. (d)

Blasphemia.
(e) *Tract. 5.*
dist. 3. 9. 5.
per totum.

39. *Blasphemia* fit, cum jactamus convitia in Deum, aut San-
ctos: estque peccatum mortale, nisi inadvertentia, aut indeli-
beratio excuset. De hac etiam ex professo alibi. (e)

40. *Rixæ* tandem, si modum graviter non excedant, uti & le-
viculæ pugnae, veniales sunt: secus, si progrediantur ad seditiones, vulnera, caedes.

QUÆSTIO VI.

De Gula, & Filiabus ejus.

41. **C**ONCL. I. *Gula* est inordinatus appetitus cibi, & potûs. Ita in re communis. Sive, ut aliqui loquuntur, *Gula* est vitium in appetitione, & usu cibi & potûs, debitum modum excedens, delectationis gratiâ. Hoc autem fieri potest quinque modis, sequenti versiculo comprehensis:

Præproperè, lautè, nimis, ardentè, studiosè.

Præproperè edit quis, quando tempore jejunii ante horam comedendi fit comestio. *Lautè*, quando quis cibos nimis exquisitos & ac delictos, vult comedere. *Nimis*, quando plus justo comeditur. *Ardentè*, si voraciter quis comedat. *Studiosè*, dum quis quærit cibos nimis accuratè præparatos.

42. **C**ONCL. II. *Gula* opponitur virtuti *Temperantiæ*, & *Sobrietatis*; atque ut sic dividitur in *Comestationem* & *Ebrietatem*, tanquam in duas species, quarum illa in inordinato appetitu seu excessu ciborum, hæc verò in excessu potûs committitur. De his dicitur ad Galat. 5. *Manifesta sunt autem opera carnis: qua sunt fornicatio, & ebrietas, comestationes, & his similia, qua prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui talia agant, regnum Dei non consequentur.*

43. **C**ONCL. III. Tametsi vitium *Gulæ* inter *Peccata Capitalia* rectè numeretur, eò quòd plurium aliorum origo esse so-
leat; nihilominus per se loquendo, atque ex genere suo, ea est peccatum veniale. Ita Sylvester *χ. Gula. n. 2.* allegans mentem *D. Thomæ* pluribus in locis, *Matthiæ disp. 15. Theol. Mor. n. 146.* *Reginaldus lib. 15. n. 64.* & alii. Ratio est: quia *Gula* præcisè sumpta, & seclusis malitiis contra alias Virtutes pugnantibus, non repugnat graviter *Charitati Dei*, vel proximi. Unde si quis edat ante tempus, si nimis exquisita, si plus justo, si nimis voraciter ad modum canum, vel nimis exquisitè præparata (qui sunt quinque modi peccandi vitio *Gulæ*) per se loquendo non peccat mortaliter.

X 2

44. N^o